

УДК 336.

Вовна Н. І.

к.е.н., старший викладач кафедри
фінансів суб'єктів господарювання і страхування

**Проблемні аспекти сутності фінансового адміністрування та
фінансового менеджменту державних установ, організацій**

У економічній та фінансовій літературі вчені використовують не одне поняття для тлумачення сутності управління фінансами суб'єктів господарювання. Зокрема ведуться дискусії щодо таких термінів як фінансове адміністрування, фінансовий менеджмент, фінансовий інжиніринг, корпоративне управління [4; 9; 27].

В умовах сучасності зростає роль і значення науково обґрунтованих підходів до ефективного управління фінансами державних установ, організацій із застосуванням спеціальних прийомів та методів, що сприятиме саме раціональному, оптимальному використанню їхніх фінансових ресурсів. Важливим завданням фінансової теорії є дослідження проблемних аспектів та на цій основі розробка теоретичних положень щодо управління фінансами державних установ, організацій, зокрема потребують доопрацювання концептуальні засади їхнього фінансового адміністрування та фінансового менеджменту. Наявність цих та інших проблем обумовили вибір теми дослідження та його актуальність.

У наукових працях вітчизняних вчених питанням висвітлення понять адміністрування, менеджмент, фінансовий менеджмент, фінансове адміністрування приділена значна увага [4; 27]. Однак у сфері управління фінансами державних установ, організацій єдині позиції щодо розуміння змісту фінансового адміністрування та менеджменту державних установ, організацій відсутні. Вартим уваги є той факт, що у вітчизняній економічній літературі проблеми управління фінансовими ресурсами, управління фінансовою діяльністю, та зокрема управління власними доходами державних установ, організацій вивчаються не досить ґрунтовно, не дивлячись на те, що питання, пов'язані із даною проблематикою, піднімаються у літературі [5; 7; 9; 12; 14].

Ознайомлення із наявними публікаціями дало можливість оцінити теоретичний рівень розробки проблем, що стосуються фінансового адміністрування та менеджменту державних установ, організацій. Як правило у більшості джерел недооцінюється роль фінансової теорії, фінанси державних установ, організацій розглядаються із врахуванням галузевих особливостей які зумовлюють специфіку діяльності окремих установ, організацій, проте глибокі наукові дослідження управлінського аспекту відсутні. Основна увага акцентується на практиці фінансування освітніх закладів, медичних установ, органів влади,

управління [19; 22; 26] . Вивчаються фінансові ресурси, фінансове забезпечення, фінансовий механізм державних установ, організацій з позицій обліку, аудиту, контролю, правового забезпечення [1; 2; 3; 6; 8; 10; 11; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 29]. Досить цікавими є дослідження у сфері ціноутворення в освітніх закладах, медичних установах [13; 28; 30]. Зауважимо, що у більшості наукових публікаціях мова іде про бюджетні установи, лише деякі вчені акцентують увагу на тому, що ці інституційні одиниці є державними установами, організаціями [14; 15; 16; 22].

Вважаємо, що у частині теоретичного обґрунтування фінансового адміністрування та менеджменту державних установ, організацій недостатньо проведено наукових досліджень, і, як наслідок відсутні рекомендації щодо удосконалення управління фінансами цих суб'єктів господарювання. На нашу думку бажано поглибити теоретичні напрацювання у сфері управління фінансовими ресурсами, фінансовою діяльністю, управління власними доходами конкретних державних установ, організацій.

Найважливішою невирішеною проблемою фінансового адміністрування та менеджменту державних установ, організацій є невідповідність їхніх принципів, форм, методів умовам сучасності, тобто умовам ринкової економіки. Відсутнє єдине визначення фінансового адміністрування та фінансового менеджменту державних установ, організацій, а також не відзначено відмінностей та особливостей, що притаманні обом термінам. Так, поняття фінансового менеджменту науковці та практики розглядають в основному досліджуючи діяльність господарюючих суб'єктів, а термін адміністрування подано в основному у радянських наукових джерелах [4;27]. У економічних словниках на початку ХХІ століття сутність цього терміну вчені інтерпретують акцентуючи увагу також на його існування в умовах командно-адміністративної економіки [4].

На нашу думку визначати терміни фінансове адміністрування та фінансовий менеджмент державних установ, організацій доцільно роздільно. Хоча й кінцеве завдання (ефективне функціонування вказаних суб'єктів господарювання), об'єкти, суб'єкти обох понять однакові, проте принципи, завдання та інструменти їх організації й здійснення є різними. Так, у контексті фінансового адміністрування відбувається управління фінансовими ресурсами на основі нормативно-правових актів, наказів, розпоряджень, застосування адміністративних стягнень. Фінансовий менеджмент державних установ, організацій спрямований на організацію їх фінансування та удосконалення фінансового забезпечення, що у свою чергу передбачає використання економічних важелів при прийнятті оптимальних фінансових рішень (пошук нових джерел власних надходжень бюджетних установ, краще використання фонду заробітної плати).

Література

1. Бескид Й.М. Фінансовий механізм вищої школи в умовах ринку // Фінанси України.-№ 2.-2003.-С.103.
2. Бескид Й.М. Сучасний стан та фінансове забезпечення соціальних послуг в Україні // Світ фінансів. Випуск 1.-2005.-С.102.
3. Бескид Й.М. Фінансове забезпечення соціальної сфери // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. Серія Економіка.-№ 112.-2002.-С.118.
4. Большой экономический словарь / Под ред. А.Н. Азракяна, - 7-е изд., доп.-М.: Институт новой экономики, 2007.
5. Боголіб Т.М. Управління фінансами вищих навчальних закладів // Фінанси України.-№ 9.-2003.- С.26.
6. Буковинський В.С. Фінансове забезпечення діяльності закладів загальної освіти // Фінанси України. - № 3.-2004.-С.57.
7. Боголіб Т.М. Оперативне фінансове управління вищим закладом освіти // Фінанси України.-№ 6.-2004.-С. 46.
8. Боголіб Т.М. Удосконалення фінансового забезпечення розвитку вищої освіти // Фінанси України. - № 2.-2005.-С. 106.
9. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч.посіб.-К.: Знання –Прес, 2002
10. Желюк Т. Адміністративний аудит як інструмент оцінки ефективності використання бюджетних коштів для виконання загальнодержавних програм // Світ фінансів. Випуск 2 (3).-2005.-С.50.
11. Зятковський І.В. Фінансове забезпечення бюджетних установ в умовах реорганізації сфери виробництва суспільних благ // Фінанси України.-№1.-2006.-ст.13.
12. Зятковський І.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. - ЗУЕПУ. - КП, видавництво “Золоті литаври”, Чернівці, вул. Головна, 237.-2007.-274с.
13. Казнова М.І. Ціна на послуги в освітніх закладах // Фінанси України.-№3.-2001.-С.69.
14. Кондрашова І.В. Розробка і впровадження системи управління бюджетними коштами державних вищих навчальних закладів // Фінанси України.-№ 9.-2004.-С.45
15. Кондратюк С.Я. Позабюджетні надходження медичних закладів держави // Фінанси України.-№ 8.-2001.-С.71.
16. Монасва А. Основні напрямки фінансового контролю обласної державної адміністрації // Вісник НАДПСУ - 2006 -№1 с. 222-229.
17. Медведєв Ю.Б., Селеміхін І.М., Голота О.П. Фінансове забезпечення Збройних сил України в умовах її реформування // Фінанси України. - №1.-2006.-ст. 58.
18. Медведєв Ю.Б., Селеміхін І.М., Голота О.П. Фінансове забезпечення Збройних сил України // Фінанси України. - № 7.-2005.-с.132.
19. Назаренко І. Правове забезпечення та особливості фінансування територіальних установ охорони здоров'я // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. Серія
20. Стефанюк І.Б. Запровадження аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ // Фінанси України.-№ 6.-2005.-С.138.
21. Сухарева Л.О. Федченко Т.В. Аудит ефективності використання бюджетних коштів: протиріччя формування понятійного апарату // Фінанси України. - № 8. - 2006.-С.125.
22. Суховірська О.Б. Фінансові ресурси місцевих органів влади // Фінанси України.-№ 11.-2002.-С.61. Економіка.-№ 17.-2004.-С.136.
23. Сисюк С. Необоротні активи бюджетних установ і особливості та проблеми організації їх обліку // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка. Серія Економіка.-№ 17.-2004.-С.203.
24. Семеніхін І.М. Фінансове забезпечення Збройних сил // Фінанси України.-№ 6.-2004.-С.67.
25. Селеміхін І.М. Особливості фінансового забезпечення Збройних Сил України // Вісник Академії праці і соціальних відносин. - Наук. практ. зб. - 2003.-№5.-С123-128.
26. Тулай О.І. Особливості фінансування охорони репродуктивного здоров'я // Фінанси України.-№ 10.-2001.-С.59.
27. Фінансовий менеджмент. Навч.посіб. / А.М.Поддєрьогін та ін.-К.:КНЕУ,2001
28. Цимбал Л.І. Особливості ціноутворення на ринку освітніх послуг // Фінанси України. - № 4. - 2005.-С.81.
29. Чернобай А.М. Правове забезпечення фінансування системи вищої освіти // Фінанси України. - № 4. - 2005.-С.127.
30. Шпотенко В.Д. Методика визначення розміру плати за навчання студентів вищих навчальних закладів // Фінанси України.-№ 7.-2003.-С.143.